בתר רוב אבר שדינן ליה והא נפק ליה או דלמא בתר בהמה שדינן ליה תיקו רבה בר רב הונא מתני לה בגברי במתעסקין בו חמשה בני אדם ונפקו תלתא ופשו להו תרי מאי בתר רוב מתעסקין אזלינן או [א] בתר בהמה אזלינן תיקו בעי רבי אלעזר פרים ושעירים הנשרפים שיצאו וחזרו מהו מי אמרינן כיון דנפקי להו איטמו [ב] להו או דלמא כיון דהדור הדור אמר ר' אבא בר ממל ת"ש היו סובלין אותן במוטות הראשונים יצאו [ג] חוץ לחומת העזרה והאחרונים לא יצאו הראשונים שיצאו חוץ לחומת העזרה מטמאין בגדים והאחרונים אין מטמאין בגדים עד שיצאו ואי ס"ד כיון דנפקי להו איטמו הנך דאיכא גואי (א) ליטמא אמר רבינא ותסברא הא בעינא ואחר [ד] יבא אל המחנה וליכא אלא רבי אלעזר היכי בעי לה כגון דנקיטי לה בבקולסי ת"ר [ה] פרים ופרה ושעיר המשתלח השורפן והמוציאן מטמא בגדים והן עצמן אין מטמאין בגדים אבל מטמאין אוכלין ומשקין דברי ר"מ וחכ"א פרה ופרים מטמאין אוכלין ומשקין שעיר המשתלח אינו מטמא [ו] שהוא חי והחי אינו מטמא אוכלין ומשקין בשלמא לרבי מאיר [ז] כדתנא דבי ר' ישמעאל דתנא דבי רבי ישמעאל ²על כל זרע זרוע [ח] מה זרעים שאין סופן ליטמא טומאה חמורה וצריכין [ט] הכשר אף כל שאין סופן ליטמא טומאה חמורה צריכין הכשר יצתה [י] נבלת עוף טהור שסופה ליטמא טומאה חמורה ואין [יא] צריכה הכשר אלא לרבנן אי אית להו דתנא דבי רבי ישמעאל אפילו שעיר המשתלח (ב) אי לית ליה אפי' פרה ופרים מנלן כי אתא רב דימי אמר אמרי במערבא צריכין [יב] הכשר טומאה ממקום אחר בעי רבי אלעזר פרים ושעירים הנשרפים מהו שיטמאו אוכלין ומשקין בפנים כבחוץ מחוסר יציאה כמחוסר מעשה דמי או לא בתר דבעיא הדר פשטה מחוסר יציאה כמחוסר מעשה דמי בעא מיניה רבי אבא בר שמואל [יג] מרבי חייא בר אבא נבלת עוף טהור לר' מאיר מהו שיטמא [יד] בכזית דמחתא לארעא לא תיבעי לך דנקיט בפומיה לא תיבעי לך כי תיבעי לך דנקיט ליה בידיה מחוסר קריבה כמחוסר מעשה דמי או לא (בתר דבעיא הדר פשטה)

בתר רוב האבר והוה ליה כמאן דלא נפק ואין כאן רוב הבהמה לחוץ [טו] ולענין טומאת בגדים [טז] מחוץ למחנה בעי (האי מיעוטא דאבר שיצא לחוץ): אלא שיצא חציו. של פר ברוב אבר. כחצי הפר [יז] (הג"ה) יצא רוב אחד מן האברים ומיעוטו כחצי הפר שבפנים: האי מיעוטא דאבר. שנשאר בפנים בתר רובא דאבר שיצא שדינן ליה והוה ליה כמאן דנפק ואשתכח רוב בהמה מבחוץ: או דלמא בתר בהמה. דמיחבר בה והיכא דליתא שדינן לה [יח] (ג) ואע"ג דלאו רובא דבהמה היא אלא פלגא וליכא למימר כדאמרן לעיל שבקינן [יט] רובא דבהמה (ד) אפילו הכי כיון דאין האבר נתוק לא אזלינן ביה בתר רובא ולא הויא יציאה ואם [כ] נטמא הפר שורפו בפנים: מתני לה. להך בעיא ברובא דמניינא דגברי: שיצאו וחזרו מהו. קס"ד לענין טומאת בגדים של אלו שהוציאום קמיבעיא ליה: איטמו להו. בגדיהם: כיון דהדור הדור. והוו להו כמי שלא יצאו: הנך דאיכא גוואי נמי נטמאו. דהא יציאה לענין טומאת בגדים בפרים כתיבא [כא] יוציא אל מחוץ למחנה ושרפו וגו' ומיניה ילפינן לקמן בפירקין (דף קה:) לומר לך כיון שיצא הפר חוץ למחנה אחת מטמא בגדים אע"פ דלא נפוק גברי נטמאו אלא לאו משום דאמר' דאי הדור הדור וכל שכן אלו שמוחזרים ועומדין שהרי לא יצאו [כב]: אמר רבא ותסברא. להך [כג] דקמייתי ראיה מילתא היא: הא בעינן ואחר יבא אל המחנה. אלמא קרא בדנפיק לגבראי קאי דכל כמה דלא נפק לא קרינא ביה ואחר יבא וכיון דלא קרינא ביה ואחר יבא לא קרינא ביה יכבס בגדיו: ופרכינן אלא ר' אלעזר היכי בעי לה. דכיון דבהכי תליא מילתא [כד] מכי נפק קרינא ביה יכבס בגדיו ואי אהדרינהו ואתו אחריני לאפוקינהו אפי' אסבת להו [כה] מוליאן לא מטמאו הנך בתראי עד דנפקי דהא לא קרינא בהו ואחר יבא: דנקיטי לה בבקולסי. שאחזום במקלות ועומדין מבחוץ להוליאם לאחר שחזרו וקמיבעיא ליה מי אמרינן כיון שיצאו [כו] חוץ לעזרה כל העסוקים בהן מכאן ואילך חוץ לעזרה מטמאין בגדים או דלמא כיון דהדור הדור ועד דנפקי לא מטמאו: בקולסי. בלשון הש"ס ירושלמי מקל ואיתי דוגמתו [כז] (ה) בירושלמי תרח נטל בקולסא ותברינון: השורף פרה אדומה ופרים הנשרפים מטמאין בגדים. פרה בהדיא כתיב בה (במדבר יט) פרים פר כהן משיח ופר העדה (ו) ופר [כח] יום הכיפורים גמרי מקרא יתירא דחטאת חטאת בשילהי כל הזבחים שנתערבו (לעיל פג.) ופר [כט] יוה"כ בהדיא כתיב (ויקרא טז): והן אינן מטמאין בגדים. פרה ופרים עצמן אין מטמאין בגדים הנוגעין בהן בלא מתעסקין אבל מטמאין אוכלין ומשקין הנוגעין בהן. ולקמן מפרש טעמא: כדתנא דבי ר' ישמעאל מה זרעים שאין סופן לטמא טומאה חמורה. כגון אדם ובגדים: וצריכין הכשר. דבר המכשירן לקבל טומאה כגון נתינת מים ומגע שרץ: אף כל שאין סופו לטמא כו'. כגון שאר אוכלין אבל הני פרה ופרים ושעיר הואיל וסופן לטמא אדם ובגדים כגון המתעסקין בהן אין צריכין הכשר [ל] טומאה הלכך מטמאו מחיים ואע"ג דלא [לא] איטמויי שאר בעלי חיים דעלמא: אלא לרבנן אי דאית להו דתנא דבי רבי ישמעאל אפי' שעיר המשתלח ואי לית להו דתנא דבי רבי ישמעאל פרה ופרים מנא להו. הרי טהורין הן ולא נאמרה בהן טומאה אלא למתעסקים בהן: אמרי במערבא צריכין הכשר טומאה ממקום אחר. הא דתנא דבי רבי ישמעאל ה"ק כל שאין סופו לטמא טומאה חמורה צריך הכשר טומאה ממקום אחר שיגע בשרץ או בנבילה ולא שיטמאו [לב] מאליו אבל מי שסופו לטמא טומאה חמורה אין צריך ליגע בטומאה ומטמא טומאת אוכלין מאליו כגון פרה ופרים אבל חזי לטומאה [לג] מיהת בעלמא בעינן ולא בעלי חיים דלא אשכחן בבהמות בעלי חיים מטמאין: מהו שיטמאו בפנים אוכלין ומשקין. הואיל ועדיין לא הגיעו להיות מטמאין טומאה חמורה לא מטמאו טומאה קלה או דלמא הואיל וסופן לטמא לכשילאו מטמאו: נבלת עוף טהור. מטמאה טומאה חמורה בבית הבליעה בכזית: מהו שיטמא [לד]. לרבי מאיר אוכלין ומשקין בכזית. לרבנן לא תיבעי לך דאמרי מידי דחזי לטומאה בעינן ובכזית אין לזו [לה] טומאה אלא בבית הבליעה אבל לענין מגע ליכא שיעורא [לו] בכזית אלא לרבי מאיר דאמר כל שסופו לטמא טומאה חמורה אין צריך ראויה לטומאה מהו שתטמא בכזית מאליה: דמחתא על ארעא לא תיבעי לך. דלא מיטמאה דהא אכתי לא הוגעה לסוף טומאה חמורה שמא לא תיכנס לבית הבליעה לעולם: דנקט בפומיה לא תיבעי לך. דאם היו אוכלים אחרים לתוך פיו מטמאתן דהא הגיעה לטומאה חמורה בהאי שיעורא. כי תיבעי לך כו': הכי

או דלמא בתר בהמה אזלינן. תימה אם הבהמה בפנים פשיטא דגברי טהורים כדמוכח כולה שמעתין ויש לומר דה"ק בתר בהמה דוקא אזלינן בתר רובא אבל בגברי לא: **או** דלמא כיון דהדור הדור. פי' בקונטרס דמבעיא ליה לענין טומאת בגדים של אלו שהוציאו וקשה אטו מחילות עזרה מקום [לז] טהרה דכיון שנטמאו מי יטהרם ונראה לפרש דמבעיא ליה לענין הנוגע בפנים דדלמא כיון דיצאו כחוץ אע"ג דחזרו הנוגע בפנים טמא ומסיק דמיבעיא ליה כיון [לח] דנקטי בבקולסי ומיירי בעומד [לט] בחוץ ואוחז במקלות להוליאם לאחר שיחזרו [מ] כדפירש בקונטרס. הג"ה: **פרים** הנשרפים. שיצאו הפרים והאנשים וחזרו הפרים וגברי מהו פשיטא [מא] האנשים וגם בגדים שהיו עליהם טמאים ובחזרתן לא נטהרו אלא אם אנשים אחרים נכנסו בעזרה ויתעסקו [מב] בהולאתן או הראשונים לבשו בגדים אחרים מי הוו טמאים בעסק זה קודם שיצאו חוץ לעזרה [מג] כיון שיצאו הפרים כבר חשוב כאילו מוליאים אותם מפתח עזרה ולחוץ. וקאמר מי [מד] תלי מילתא בהולאת הפר לבדו אע"פ שלא יצאו האנשים א"כ גבי סובלין אותן במוטות כיון שיצא הפר ולכך נטמאו הראשונים אם כן גם דגואי נטמאו. ומסברא שיהא תלוי ביציאת הפר לבדו והא בעינן ואחר יבא אל המחנה אלא פשיטא דבעיא [מה] גם שיצאו האנשים עם הפרים ולכך דגואי לא מטמאי וגם בבעיא דילך אנשים אחרים שמעולם לא יצאו פשיטא דטהורין או גברי קדמאי אם לבשו בגדים אחרים. אלא רבי אלעזר הכי בעי דנקטי בבקולסי שהפרים יצאו וחזרו [מו] אנשים אחרים ועמדו חוץ לעזרה ומוליאין הפרים שבתוך העזרה במקלות מי אמרינן כיון שהפרים כבר יצאו והאנשים עומדים בחוץ חשוב כאילו מוליאין אותן מפתח עזרה ולחוץ וטמאין או חשוב כאילו לא יצאו הפרים מעולם לחוץ וטהורים אבל אם נכנסו בפנים גברי חדשים או הראשונים בבגדים חדשים כיון שמעולם אלו לא יצאו פשיטא דטהורים אע"פ שיצאו כבר הפרים. מה [מז] שבפנים אינו מבואר וזה עיקר. ברון ד"ן: **מחוסר** יציאה כמחוסר מעשה דמי או לא. וא"ת אי מטמאו בפנים אם כן יטמאו את האימורים ויש לומר דמחוסר חתיכה פשיטא דהוי כמחוסר מעשה ולא [מח] תטמאו בשעת פרישתן דמיירי בנימוחין בעל [מט] כרחו

מסורת הש"ס

א) ירושי' יומא פ"ו ה"ו, ב) לעיל קד: וש"נ, ג) תוספ' פרה ספ"ז [ועי"ש תוספ' יומא פ"ג ה"א, ובעי"ז פרה פ"ח מ"ג ועי' לעיל פג.], ד) [ע' תוס' כ"ק עג. ד"ה פרה], ה) חולין קכח. כריתות כא. נדה נא., ו) ירושי' שם, חגיגה פ"ג ה"ב, ז) [שייך לעמ' הקודם] [כב"ר פ"ס נח] ס' ל"ח יט

◆

הגהות הב"ח

(א) גמ' הנך דאיכא גואי נמי ליטמא אמר רבא הא בעינא: (ב) שם שעיר המשתלח נמי אי לית להו פרה ופרים מנלן כצ"ל ותיבת אפי' נמחק: (ג) רש"י ד"ה או דלמא וכו' שדינן לה ולאו רובא כצ"ל ותיבת ואע"ג נמחק: (ד) בא"ד אפילו הכי. נ"ב וכן פסק הלכה של רש"י: (ה) ד"ה בקולסי וכו' דוגמתו בירושלמי תרח: (ו) ד"ה השורף וכו' ופר העדה גמרי כצ"ל ותיבות ופר יוה"כ נמחק:

◆

גליון הש"ס

גמ' צריכין הכשר טומאה. עיין בב"ק דף עו ע"א תוס' ד"ה פרה:

◆

שינויי נוסחאות

א] או דלמא בתר (ישו"ה): ב] הלח"מ בפ"ה מהל' פרה ה"ה כתב דלגירסת הרמב"ם [וכ"ה לפי' התוס' כאן] צ"ל מטמא. כיון דהאיבעיא היא על הפרים אם מטמאים (עפ"י ישו"ה): ג] יש כאן קצת שינויים מלשון המשנה דלעיל. ובכ"מ תיקן עפ"י נוסח המשנה וכ"ה בכתה"י: ד] בכ"י ואחרי כן יבא. וכן נכון, דקאי אשורף פר ושעיר של יוה"כ (ויקרא טז, כח), ואילו קרא דואחר יבא וגו' (ויקרא יד, ח) קאי אמצורע: ה] צ"ל ת"ר השורף פרה ופרים והמשלח את השעיר מטמאין בגדים כו' (כתה"י, ב"ש, חי"), וכ"ה בתוספתא דפרה, וכן העתיקו התוס' ב"ק עו ע"א והר"ש בפרה פ"ח מ"ז, וכן משמע מרש"י, ועיי"ש בס"מ: ו] מטמא אוכלין ומשקין מפני שהוא חי וכל שהוא חי אינו מטמא כו' (כתה"י, וכעי"ז בתוספתא ובש"מ): ז] בכ"י ליתא הייתי טעמיה: ח] זרע אשר יזרע כי זרעים מה זרעים וכו' (ב"ש), ובחולין כל הענין בסיגנון קצת: ט] צ"ל צריכין כלי אלו. וכן גרסי' (ישו"ה): י] יצתה נבלת כו' על ואין צריכה הכשר לא גרסינן (ב"ש, חי"): יא] צ"ל אין (צ"ק): יב] התוס' בב"ק גרסי אין צריכין (ש"מ). ועי' בליקוטים. ועי' מ"נ יד ליד: יג] צ"ל בר ממל (ישו"ה): יד] שתטמא (ישו"ה): טו] ס"א לחוץ ובעי לשורפו בפנים ה"ד והשתא ליתא (ב"ש, מ"כ), ועי' בעמ' הקודם בס"ג אות כח: טז] בגדים יוצא אל מחוץ למחנה בעינן (כ"י), והס"ד ומה"ד האי מיעוטא דאבר. שיצא לחוץ הס"ד (כ"י, ש"מ, מ"כ), ובצ"ק ל"ג המלות שבסוגריים: יז] הפר שבחוץ יצא רוב כצ"ל (ש"מ): יח] צ"ל ליה (כ"י): יט] צ"ל לא שבקינן (בתה"י ודפו"י): כ] עי' מ"נ ופ"מ שכתבו דתמכן הוא הגה"ה, דהא רש"י מפרש לה לענין טומאת בגדים. אבל רלה לעיל אות טו דיש כוה כ' נוסחאות בשיטת רש"י. ועי' טו"ק: כא] בכ"י נוסף ולא בגברי דכתיב: כב] כ' בליקוטי הלכות, הנה רש"י על קושיא זו כיון דקילי מאד יקשה לכבוד, וגם לפי המסקנא לא פליגי רש"י ותוס' לדינא עכ"ל: כג] דהך ראיה דקמייתי כצ"ל (ש"מ): כד] מילתא דבעינן ואחר יבא אל המחנה מכי נפק כו' כצ"ל (ב"ש): כה] להו לקמאי מוציאין כצ"ל (מ"כ, כ"י ב וג'), וכן בכ"פ לקמאי: כו] שיצאו מתחילה חוץ (בתה"י, כ"י ב וג'):

כז] דוגמתו באגדה בצלמי (בתה"י וש"מ): כח] צ"ל מפר (ב"ש, כ"י ב וג'), וה' הני הכ"ת [ולכתבו הגיהו גם כש"מ ומ"נ וכפ"ש ועי' דק"ס]: כט] צ"ל ובפר (ב"ש): ל] בכתה"י ודפו"י הכשר ראיית טומאה. ועי' כ"ש וכ"ג הכשר דהיינו ראיית טומאה: לא] בכתה"י וכ"ח דלא חזו לאיטמויי [בכ"פ לטמא], ועי' צ"ק ואע"ג דלא מטמאו: לב] שיטמא (בתה"י): לג] לטומאה בעלמא מיהא בעינן (כ"ש): לד] שתטמא. במגע לר"מ (כ"ש): לה] צ"ל לו (צ"ק). ועי' כ"ש ובזית אין לו: לו] שיעורא דלית בה טומאה חמורה במגע אלא לר"מ כו' (כ"ש). נ"ל מגלון ספר יסן שיעורא אלא בבציצה לענין טומאת אוכלין דעלמא אלא לר"מ כו' (ב"ש, מ"כ, ובעייו נחים): לז] צ"ל מקוה (הגרי"ב, ריו): לח] צ"ל כגון (צ"ק, ד"ו): לט] בעומדין בחוץ ואוחזין (באה"מ): מ] צ"ל שחזרו (צ"ק, כ"י ב): מא] דפשיטא דהאנשים וגם הבגדים כצ"ל (כ"י ב): מב] ונתעסקו (כ"י ב): מג] דאפשר כיון (בן העתיק בלקוטי הלכות): מד] צ"ל אי תליא (כ"י ב): מה] צ"ל דבעינן (צ"ק, דפו"י): מו] וחזרו ובאו אנשים כצ"ל (צ"ק, ד"ו): מז] ומה שפירשתי דמיבעיא ליה לענין הנוגע בפנים אינו מבואר וזה עיקר כצ"ל (צ"ק [illegible], ועי' כס"ה ופ"מ ומ"נ): מח] ולא מטמאו עד שיחתכו, ובשעת פרישתן לא מטמאו דמיירי מי כצ"ל (צ"ק, ד"ו): מט] צ"ל בבל כוחו (בתה"י, צ"ק, ח"נ):

עין משפט נר מצוה

סא א מיי' פ"ט מהל' פסה"מ הלכה ג:
סב ב ג מיי' פ"ה מהלכות פרה אדומה הלכה ה:
סג ד מיי' שם הלכה ז ופ"ו מהלכות אבות הטומאה הלכה טו:
סד ה מיי' פ"ג שם הלכה ג:
סה ו מיי' שם הלכה ג:
סו ז ע' כ"מ בפ"ה מהלכות פרה הלכה ז:

◆

תורה אור השלם

1. והשרף אתם יכבס בגדיו ורחץ את בשרו במים ואחרי כן יבוא אל המחנה: ויקרא טז, כח
ובתורה אור ציין ויקרא יד.
2. וכי יפל מנבלתם על כל זרע זרוע אשר יזרע טהור הוא: ויקרא יא, לז

◆

מוסף רש"י

מה זרעים שאין סופן ליטמא טומאה חמורה. זרעים אינן נעשין אב הטומאה עולמית ואפילו נגעו במת שהוא אבי אבות, ואינן נעשין אב לטמא אדם וכלים, דמהיכא נפקא דנוגע במת מטמא אדם מהאי קרא דכתיב (במדבר יט) וכל אשר יגע בו הטמא יטמא והנפש הנוגעת באותו טמא תטמא עד הערב, וכי כתיב האי קרא בנדבר שיש לו טהרה במקוה ובטבילה כתיב, דכתיב לעיל מיניה והזה הטהור על הטמא וגו' והנפש הנוגעת טמא קאי והנפש הנוגעת, יצאו אוכלין ומשקין וכלי חרס, הואיל ואין להם טהרה במקוה אין נעשין אב הטומאה: יצתה נבלת עוף טהור שסופה ליטמא טומאה חמורה, לאדם ובגדים אם תאכלנה, הלכך אינה צריכה הכשר (חולין קכא.). אין צריכה הכשר. לא שום הכשר ירידת טומאה, לא הכשר מים ולא הכשר שרץ, אלא מאליה באה שום נגיעה (נדה נ:).

◆

שיטה מקובצת

בשלמא לר' מאיר כדתנא דבי ר' ישמעאל כו'. פי' תוס' ב"ק דף עז ע"א:

◆

ליקוטים

השי"ך לעמ' זה ד' בעמ' קודם מטמאין אלא העוסקין בהן הלכך צריכין הכשר טומאה ממקום אחר כלומר שיגע בהן שרץ, הלכך פרה ופרים מקבלין טומאה מפני שהן מתים, אבל שעיר המשתלח אינו מקבל טומאה מפני שהוא חי ([illegible]): צריכין הכשר טומאה ממקום אחר. כלומר בעינן שיהיו ראויים לקבל טומאה ממקום אחר ואם היו ראויים לכך מטמאין הם מעצמן כאילו קבלוה ממקום אחר ונפקא מינה דבעו הכשר מים שיהיו ראויים לקבל טומאה הילכך פרה ופרים שהם אוכלין וראויים לקבל טומאה מטמאין מעצמן אבל שעיר המשתלח שהוא חי ואינו ראוי לקבל טומאה אף מעצמו אינו מטמא ולעולם פרה ופרים מטמאין מעצמן. בין ותרע. עוד יש לפרש להאי מימרא הכי לעולם רבנן לית להו דבי רבי ישמעאל דסבירא להו דבעינן שיקבלו טומאה ממקום אחר ופרה ופרים נמי על ידי קבלת טומאה הילכך פרה ופרים דבני קבולי טומאה נינהו מקבלי טומאה ויהבי לה אבל שעיר שהוא חי לא מקבל טומאה ולא יהיב לה ולדעת הנך רבנן נבלת עוף טהור נמי לא מטמאה עד דמקבל טומאה ממקום אחר. והאי פירושא ניחא טפי להההוא סוגיא דזבחים מיהו בהאי סוגיא והאי פירושא ליכא פלוגתא בין פרה ופרים לנבלת עוף טהור וסוגיין נמי בכולא תלמודא כרבי ישמעאל דלא בעינן לא הכשר מים ולא הכשר שרץ (רלב"ח פ"ג מתה"ט ה"ג).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones